

Маслюківська А.О.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ОСОБЛИВОСТЕЙ ФОРМУВАННЯ КАДРОВОЇ СКЛАДОВОЇ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ

Анотація

Охарактеризовано сутність та структуру науково-технічного потенціалу. Детально досліджено кадрову підсистему науково-технічного потенціалу України. Визначено основні складові кадрової підсистеми, проаналізовано якісні та кількісні показники функціонування даної підсистеми. Також обґрунтовано можливі напрями удосконалення управління формуванням та розвитком наукових кадрів та, зокрема, молодих вчених.

Ключові слова: потенціал, науково-технічний потенціал, кадрова складова науково-технічного потенціалу України.

Маслюковская А.А.

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко

АНАЛИЗ СОВРЕМЕННОГО СОСТОЯНИЯ И ОСОБЕННОСТЕЙ ФОРМИРОВАНИЯ КАДРОВОЙ СОСТАВЛЯЮЩЕЙ НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА УКРАИНЫ

Аннотация

Охарактеризованы сущность и структуру научно-технического потенциала. Подробно исследована кадровую подсистему научно-технического потенциала Украины. Определены основные составляющие кадровой подсистемы, проанализированы качественные и количественные показатели функционирования данной подсистемы. Также обоснованы возможные направления совершенствования управления формированием и развитием научных кадров и, в частности, молодых ученых.

Ключевые слова: потенциал, научно-технический потенциал, кадровая составляющая научно-технического потенциала Украины.

УДК 658.7

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЮ БАЗОЮ ПІДПРИЄМСТВА

Мідляр А.К., Батишева В.І.

Вінницький торговельно-економічний інститут

Київського національного торговельно-економічного університету

У статті наведено заходи щодо підвищення ефективності управління матеріально-технічною базою (МТБ) підприємства. Розглянуто основні напрями формування стратегії розвитку підприємства. Досліджено складові елементи формування стратегії та вагомі фактори, що впливають на її вибір. Представлено завдання планування МТБ на підприємстві. Запропоновано створювати стратегію розвитку МТБ на підприємстві у вигляді планів.

Ключові слова: матеріально-технічна база підприємства, стратегія, ефективність управління, елементи матеріально-технічної бази, план матеріально-технічного забезпечення.

Постановка проблеми. В сучасних умовах здійснення економічної діяльності, матеріально-технічна база (МТБ) підприємства складає досить вагомий складовий потенціал будь-якого суб'єкта господарювання. Підвищення ефективності використання основних виробничих фондів на підприємстві, на сьогодні, є важливим резервом підвищення ефективності діяльності самого виробництва, що полягає в досягненні найбільших результатів при відповідному рівні розвитку продуктивних сил, порівняно з витратами праці, використаними на створення суспільного продукту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика використання матеріально-технічної бази та стратегічне управління нею досліджувались в працях багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців, таких як: О. Бондаренко, М. Гарасемчук, А. Літвіненка, А. Мазаракі, Л. Омельченко, В. Про-

топова, С. Покропивного, М. Хохлова, М. Чумаченко, Л. Шваб, В. Шаповал, І. Швець та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Стратегічне управління розвитком МТБ підприємства посідає одне з найважливіших місць в діяльності підприємства. Формування ефективної стратегії розвитку МТБ підприємства надасть можливість запровадити якісно нові форми управління, що дозволять підвищити загальну ефективність діяльності підприємства.

Мета статті. Метою статті є визначення стратегічних напрямів удосконалення сучасних моделей управління розвитком МТБ підприємства в напрямку їх адаптації до процесу формування відповідного механізму управління.

Виклад основного матеріалу. Якщо розглянути стан матеріально-технічної бази національних під-

приємств, то можна відзначити значну зношеність виробничих фондів, використання застарілих підходів до організації виробництва та низьку інноваційну активність. Необхідно також зазначити, що в умовах науково-технічного прогресу значне збільшення фондівідачі ускладнено швидкою зміною устаткування, а також збільшенням капітальних вкладень, що направляються на поліпшення умов праці, охорону природи та ін. Тому особливої актуальності на сучасному етапі розвитку економіки набуває стратегічне управління МТБ підприємства, що має на меті забезпечити максимально ефективне використання наявних ресурсів підприємства за мінімальних витрат на їх утримання та обслуговування.

Під матеріально-технічною базою підприємства розуміють сукупність засобів виробництва, що виступають у формі реальних активів та забезпечують ефективне функціонування усіх структурних підрозділів підприємства [3].

Стратегія управління МТБ підприємства визначає застосування окремих дій для покращення показників ефективності їх використання та відтворення і досягнення загалом ефективних результатів фінансово-господарської діяльності підприємства [6, с. 16]. Стратегія управління МТБ розробляється на рівні підприємства з метою встановлення напрямів для постійного зростання та раціонального розподілу ресурсів. Основною метою стратегії є формування механізму конкретних дій для покращення показників ефективності використання МТБ підприємства, їх відтворення та отримання позитивних результатів фінансово-господарської діяльності підприємства.

Стратегічна діяльність підприємства завжди різнобічна, а на ній базується ще більш різноманітна тактична робота. Саме тому зміст та напрями конкретних заходів щодо підвищення ефективності управління матеріально-технічною базою можуть бути різними, а саме:

- 1) ефективне оновлення основних виробничих фондів;
- 2) досконала амортизаційна політика;
- 3) максимальний ефект від використання виробничих та складських площ;
- 4) прийнята підприємством загальна стратегія щодо ринкової діяльності.

Генеральною метою стратегічного управління МТБ будь-якого підприємства має стати – забезпечення показника фондівідачі на рівні вищому, ніж в основних конкурентів та в середньому у промисловості. Відповідно до цієї мети розробляється план стратегічних заходів для кожної з груп основних виробничих фондів підприємства [2, с. 276].

Безпосередньо процес стратегічного планування МТБ розглядається у двох аспектах: як адаптування МТБ до умов переходу; як створення умови для переходу у нову зону компетентності. Відповідно до обраного шляху підприємству потрібно розпочинати формування стратегії.

Формування стратегії розвитку МТБ включає планування матеріально-технічного забезпечення виробництва, що включає комплекс робіт, таких як:

- аналіз питомих витрат матеріальних ресурсів за звітний період;
- використання технологічного устаткування і оснащення;
- прогнозування та нормування окремих видів ресурсів на плановий період;
- розробка матеріальних балансів по видах ресурсів, джерел надходження цих ресурсів.

Від правильної організації процесу планування матеріально-технічного забезпечення прямо зале-

жать результати виробництва, відповідність запланованих показників фактичним і загальна ефективність функціонування підприємства.

Одним з основних елементів, необхідних для формування стратегії розвитку підприємства, є план матеріально-технічного забезпечення, зміст та напрями якого можуть бути різними від ефективного оновлення основних виробничих фондів, вдосконалення амортизаційної політики до отримання максимального ефекту від використання виробничих та складських площ. З метою вдосконалення системи стратегічного управління МТБ на підприємстві, ми пропонуємо, в кінці кожного календарного року формувати план матеріально-технічного забезпечення як мінімум на наступних рік (табл. 1).

Таблиця 1

План матеріально-технічного забезпечення виробництва на 20__ рік

Потреба	Сума, грн.	Джерела покриття потреби	Сума, грн.
1. Основне виробництво		1. Залишок на складах	
2. Незавершене виробництво		2. Залишок у незавершеному виробництві	
3. Заходи по вдосконаленню технічного розвитку		3. Мобілізація внутрішніх ресурсів	
4. Ремонтно-експлуатаційні потреби		4. Постачання за контрактами	
5. Капітальне будівництво		5. Інші джерела	
6. Утворення виробничих запасів			
7. Інші потреби			
Усього		Усього	

Для забезпечення більш ефективного управління використанням МТБ керівникам доцільно також на стадії формування визначити загальну потребу у прирості основних виробничих фондів, розробити план розвитку технічної бази підприємства, здійснювати вибір форми задоволення потреби в їх прирості. Завданнями такого матеріально-технічного планування бази підприємства є [2, с. 278]:

– своєчасне забезпечення підрозділів підприємства необхідними видами ресурсів потрібної кількості і якості;

– поліпшення використання ресурсів: підвищення продуктивності праці, фондівідачі, скорочення тривалості виробничих циклів виготовлення продукції, забезпечення ритмічності процесів, скорочення тривалості обороту оборотних засобів, повне використання вторинних ресурсів, підвищення ефективності інвестицій;

– аналіз організаційно-технічного рівня виробництва і якості продукції, що випускається, підготовка пропозицій стосовно підвищення конкурентоспроможності ресурсів, що постачаються, або щодо зміни постачальника конкретного виду ресурсу.

Водночас при формуванні стратегії МТБ доцільно враховувати функціональні стратегії [3]:

– технологічну – стратегічні рішення, що визначають динаміку технології підприємства і вплив на неї ринкових факторів;

– інтеграційну – сукупність рішень для визначення на перспективу інтеграційних функціонально-управлінських взаємодій підприємства з іншими підприємствами;

Рис. 1. Напрями вдосконалення стратегії використання матеріально-технічної бази виробництва

– інвестиційно-фінансову – рішення, що дають змогу визначити способи залучення, накопичення і витратання фінансових ресурсів;

– соціальну – сукупність рішень, згідно з якими визначають тип і структуру колективу працівників підприємства, а також характер взаємодії з його акціонерами;

– стратегію управління – рішення, що визначають характер управління підприємством під час реалізації обраної стратегії.

Для ефективного управління МТБ підприємства керівникам необхідно визначити загальну потребу у прирості основних виробничих фондів, скласти план розвитку технічної бази, збільшити терміни експлуатації основних виробничих фондів, обґрунтувати ремонтну політику та ін. Для вдосконалення загальної стратегії розвитку МТБ, ми пропонуємо, наступні напрями наведені на рис. 1. Підвищення ефективності використання елементів МТБ підпри-

ємства в стратегічному аспекті, також відбувається за рахунок [2, с. 279]:

– здійснення їх раціонального розміщення, підвищення коефіцієнта змінності (тривалості корисного використання) роботи;

– покращення контролю за дотриманням правил експлуатації та технічного обслуговування;

– удосконалення добору та підготовки кадрів, які здійснюють експлуатацію та технічне обслуговування обладнання;

– впровадження систем матеріального стимулювання персоналу за безаварійну роботу обладнання;

– подовження ремонтного циклу та періоду експлуатації тощо.

Зазначені заходи, що представлені на рис. 1, в сукупності нададуть змогу підприємству забезпечити безперебійність технологічного процесу, а також призведуть до підвищення рівня прогресивності МТБ виробництва в цілому, та до росту якості продукції на підприємстві. А також, нададуть змогу організувати процес реалізації стратегії вдосконалення МТБ та проконтролювати кінцеві показники діяльності підприємства.

Висновки і пропозиції. Отже, з наведеного вище можна зробити висновки, що підвищення ефективності використання елементів МТБ підприємства може бути досягнено за рахунок стратегічного планування. В свою чергу, стратегічне планування являє собою сукупність дій і рішень, які приймає керівництво підприємства у процесі розробки функціональних стратегій, спрямованих на досягнення кращих результатів своєї роботи. Для побудови ефективної стратегії розвитку МТБ підприємства слід проаналізувати велику кількість як внутрішніх так і зовнішніх факторів та розробити стратегічний план. Стратегія розвитку МТБ підприємства має відповідати генеральній стратегії розвитку підприємства та бути її вагомим складником.

Список літератури:

1. Бова Т.В. Підвищення ефективності використання основних засобів підприємства / Т.В. Бова // Економіка. – 2010. – № 9. – С. 15-21.
2. Васильців Т.Г. Стратегічні засади управління використанням матеріально-технічної бази підприємства / Т.Г. Васильців, Б.Л. Павлишин // Науковий вісник НЛТУ України. – 2008. – Вип. 18(10) – С. 275-279.
3. Жучкова Г.А. Формування функціональних стратегій вдосконалення матеріально-технічної бази підприємства машинобудівної галузі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/31_NNM_2013/Economics/10_147436.doc.htm
4. Лозовський О.М. Підходи до управління розвитком потенціалу матеріально-технічної бази підприємства / О.М. Лозовський, В.І. Батишева // Молодий вчений. – 2014. – № 5(08). – 2014. – С. 131-134.
5. Мідляр А.К. Стратегія управління матеріально-технічною базою підприємства / А.К. Мідляр, А.С. Рибіцька // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.asconf.com/rus/archive_view/266
6. Мнацаканян А.С. Розробка стратегії управління використанням матеріально-технічної бази підприємства / А.С. Мнацаканян, Г.М. Спащенко // Кримський економічний вісник. – 6(07) грудень 2013. – Ч. 2. – С. 15-17.
7. Сорокіна А.В. Організація матеріально-технічного забезпечення виробництва на підприємствах промисловості / А.В. Сорокіна, О.М. Левченко // Наука-виробництво. – 2011. – С. 166-168.

Мидляр А.К., Батьшева В.И.

Винницкий торгово-экономический институт

Киевского национального торгово-экономического университета

СТРАТЕГИЧЕСКИЕ НАПРАВЛЕНИЯ УЛУЧШЕНИЯ УПРАВЛЕНИЯ МАТЕРИАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКОЙ БАЗОЙ ПРЕДПРИЯТИЯ

Аннотация

В статье приведены меры повышения эффективности управления материально-технической базой предприятия. Рассмотрены основные направления формирования стратегии развития предприятия. Исследованы составляющие элементы формирования стратегии и весомые факторы, влияющие на ее выбор. Представлены задачи планирования МТБ на предприятия. Предложено создавать стратегию развития МТБ на предприятии в виде планов.

Ключевые слова: материально-техническая база предприятия, стратегия, эффективность управления, элементы материально-технической базы, план материально-технического обеспечения.

Midlyar A.K., Batysheva V.I.

Vinnitsa Trade and Economic Institute

Kyiv National Trade and Economic University

STRATEGIC DIRECTIONS OF IMPROVING THE MANAGEMENT OF MATERIAL AND TECHNICAL BASE OF THE ENTERPRISE

Summary

In the article contains steps about improving the efficiency of material and technical base (MTB) of enterprise. Was considered the main directions of development strategy of the enterprise. Was investigated the structure elements of strategy formation and important factors that influence on its choice. Was presented the objectives of planning MTB at the enterprise. Was proposed to create the strategy of development MTB at the enterprise in a plans.

Keywords: material and technical base of enterprise, strategy, elements of material and technical base, plan of logistics.

УДК 369.5

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Міндова О.І.

Академія фінансового управління

У статті представлено критичний огляд представлених в економічній літературі підходів до визначення дефініції «фінансові ресурси». Окреслено особливості кругообігу та узагальнено визначення поняття фінансових ресурсів недержавних пенсійних фондів.

Ключові слова: фінансові ресурси, недержавний пенсійний фонд, пенсійні внески, пенсійні кошти, пенсійний капітал, пенсійні активи, пенсійні виплати.

Постановка проблеми. Протягом останнього десятиріччя в наукових і політичних колах західних держав та країн з транзитивною економікою розгорнулися дискусії щодо реформування систем пенсійного забезпечення. У центрі дискусій пошук найефективніших страхових методів та механізмів; створення багаторівневих взаємодоповнюючих та взаємопов'язаних пенсійних систем; активне залучення до участі приватного сектору та самих застрахованих до фінансування пенсійних витрат; залучення до процесу колективного та особистого пенсійного страхування осіб, зайнятих на тіньовому ринку праці; створення комплексних інститутів соціального захисту населення похилого віку.

Реформування пенсійного забезпечення в Україні обумовлене низкою об'єктивних чинників, головними з яких є: демографічна криза (дисбаланс), малий розмір пенсійних виплат, постійно зростаючий дефіцит Пенсійного фонду України. Ефективним шляхом подолання зазначених проблем є розвиток системи недержавного пенсійного

забезпечення. Вивчаючи набутки розвинених країн з впровадження недержавного пенсійного забезпечення приходимо до висновку, що найбільш системно функціонуючими фінансовими посередниками, які здатні мобілізувати необхідні обсяги довгострокових фінансових ресурсів та трансформувати їх в інвестиційний ресурс є недержавні пенсійні фонди (далі НПФ). При цьому слід наголосити на складності та багатогранності процесу управління фінансовими ресурсами НПФ, що потребує комплексного підходу, який передбачає нерозривну єдність активів і пасивів, які є взаємозалежними та взаємообумовленими. В аспекті зазначеної проблематики особливої актуальності набуває вдосконалення механізму залучення і використання фінансових ресурсів НПФ.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Визначальний вклад у розвиток теорії і методології функціонування сучасних пенсійних систем загалом та діяльності НПФ зокрема здійснили вітчизняні та зарубіжні вчені: Є. Григоренко, В. Ємець, М. Карлін,